OGLAŠAJTE V NAJBOLJŠEM SLOVENSKEM ČASOPISU
★
Izvršujemo vsakovrstne tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN THE BEST SLOVENE NEWSPAPER
★
Commercial Printing of All Kinds

VOL. XXXIV.—LETO XXXIV. CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONEDELJEK), JULY 16, 1951 ŠTEVILKA (NUMBER) 137

NOVI GROBOVI

JOHN FERKULJ

Po par-mesečni bolezni je umrl včeraj popoldne ob 12.30 uri na svojem domu poznani barvar in papirar John Ferkulj, po domače Rihtarjev, stanujoč na 1156 E. 74 St. Bil je samski, star 71 let. Doma je bil iz vasi Raplenovo, fara Struge, odkoder je prišel v Ameriko pred 53 leti. Bil je član društva Lunder-Adamič, št. 28 SNPJ.

Tukaj zapušča sestro Marijo, s katero sta živela skupaj 29 let na omenjenem naslovu, in nečaka Stanley, ki je prišel semkaj pred par leti, v stari domovini pa tudi več drugih sorodnikov. Pogreb oskrbuje pogrebni zavod A. Grdina in sinovi, 1053 E. 62 St. Čas pogreba še ni določen.

*

JOSEPH LEKAN

V soboto zvečer je umrl po eno-mesečni bolezni poznani Joseph Lekan, star 69 let, stanujoč na 3556 E. 80 St. Doma je bil iz vasi Breg, fara Zagradec na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko, ko mu je bilo 16 let. Bil je aktiven na društvenem in cerkvenem polju ter je bil med ustanovitelji fare sv. Lovrenca in Slovenskega narodnega doma na E. 80 St., kateremu je predsedoval skoraj 30 let. Veliko je pripomogel, da je ta dom eden najlepših in najmodernejših v newburški naselbini. Bil je v glavnem odboru Slovenske dobrodelne zveze nad 25 let ter predsednik finančnega odbora. Delal je skoraj 50 let pri American Steel & Wire Co., leta 1947 pa je šel v pokoj. Bil je član društva sv. Jožefa, št. 146 KSKJ; društva Mir, št. 10 SDZ; samostojnega društva sv. Antona, in sv. Alojzija ter društva sv. Imena.

Tukaj zapušča žalujočo soprogo Anno, rojeno Miklavčič, hčer Mrs. Emma Baranowski in sina Joseph v Milwaukee, Wis., ter vnuke. Hčeri Anna in Ljudmila ste umrle pred 15 leti. Pogreb se vrši v sredo zjutraj ob 8.30 uri iz pogrebnega zavoda Louis Ferfolia v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

*

ANDREW ZMEGACH

V petek popoldne je preminil Andrew Zmegach, rodom Hrvat, samski, star 76 let. Zadnjih 30 let je bival pri družini Mr. in Mrs. Frank in Antonia Stoker, 4924 Finn Ave. Tukaj ne zapušča sorodnikov. Pogreb, katerega sta oskrbovala Mr. in Mrs. Stoker, se je vršil danes zjutraj ob 8.30 uri iz pogrebnega zavoda Louis Ferfolia v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri in nato na pokopališče Calvary.

*

ELIZABETH MURPHY

V soboto zjutraj je umrla po eno-mesečni bolezni v Mt. Sinai bolnišnici Miss Elizabeth (Bessie) Murphy, stara 73 let. Izhaja iz stare pionirske družine v Euclidu, ter je bila zadnja potomka. Živela je pri prijateljih na 10800 Churchill Ave. ter ne zapušča nobenih sorodnikov. Pogreb se vrši v torek zjutraj iz Grdinovega Lake Shore pogrebnega zavoda, 17010 Lake Shore Blvd., v cerkev sv. Jeromija ob 9.30 uri in nato na pokopališče sv. Pavla.

Strašne poplave v Kansasu; nad pol milijarde dolarjev škode

WASHINGTON, 15. julija—Predsednik Truman je označil državi Kansas in Missouri za ogroženo ozemlje, kateremu mora zvezna vlada priskočiti takoj na pomoč. Za najnujnejšo pomoč je zahteval od kongresa $15,000,000 in pozval kongres, da vzame predlog v pretres kot nujen.

Po podatkih, ki so prispeli v prestolnico, je sedanja poplava ena najhujših v zgodovini ameriških poplav. Središče nesreče je Kansas City. Strokovnjaki cenijo, da so do sedaj izselili čez pol milijona ljudi iz njihovih domov in stanovanj in da je cenitev nastale škode s pol milijarde dolarji preje nizka kot visoka.

Slike, ki jih je ustvarila besneča voda, so naravnost obupne. Oblasti si prizadevajo z vsemi razpoložljivimi sredstvi, kako ukrotiti razdivjano vodo in kako ugasiti ali vsaj omejiti požare, ki v takih in podobnih slučajih nujno nastajajo.

Industrija stoji, 17 oseb mrtvih

Za enkrat je znanih 17 smrtnih slučajev. Industrija je zaprla svoje obrate. Prebivalstvo je bilo opozorjeno, naj se drži doma in naj ne hodi iz domov razen v nujnih in poslovnih slučajih. Porušeni jezovi pustijo vodo, da nemoteno naprej poplavlja.

Nastopilo je vprašanje, kako preskrbeti prebivalstvo z zdravo in pitno vodo. Vodo je prekuhati, uporabo pitne vode omejiti na resnične potrebe, da ne bo nastopilo pomanjkanje zdrave vode. Omejitev pitne vode je že sedaj občutna. Oblastva se trudijo, da podvzamejo vse, da se ne razširijo bolezni.

Po statističnih podatkih sodeč gre za katastrofo, ki bo pustila za seboj najvišjo škodo, prizadejano po naravnih elementih. V primerjavi škode, ki so jo povzročile poplave desetletja nazaj, je sedanja nastala škoda najvišja od vseh.

Ljubosumni očim ustrelil pastorko

NEW HALL, Cal., 15. julija—Mrs. Margaret Kristy, 38 let stara, je imela hčerko iz prvega zakona Betty Jean Hansen, ki je 20 let stara. Njen drugi mož Frank W. Kristy je star 48 let.

Mati deklice Margarete pripoveduje, da je njen sedanji mož, torej oče pastorke, bil zaljubljen v svojo pastorko in bil neizmerno ljubosumen. Njeno ime si je dal celo tetovirati na desno roko.

Ko so se igrali otroci v grmičevju v bližini mesta New Hall, so naleteli na truplo, ki je bilo v jarku in pokrito s travo in dračjem. Oblast je ugotovila, da gre za 20-letno Betty Jean Hanson, ki je bila ubita, ko ji je zločinec pognal kroglo skozi glavo.

Očim Kristy je po dejanju, katerega je osumljen, pobegnil in oblasti so podvzele intenziven lov za njim.

30-letnica poroke

Danes praznujeta 30-letnico srečnega zakonskega življenja poznana Mr. in Mrs. Anton in Frances Susel iz 15900 Holmes Ave. V zakonu se jima je rodilo dvoje otrok, sin Edward in hčerka Frances, ki je poročena v New Yorku. K številnim čestitkam sorodnikov in prijateljev se pridružujemo tudi mi in želimo slavljencema še mnogo let zdravja in sreče!

Mir na Koreji ne bo spremenil programa obrambe

WASHINGTON, 15. julija — Četudi bi prišlo na Koreji do miru, bi to dejstvo ne imelo neposrednega vpliva na razvoj ameriškega notranjega gospodarstva.

Neposredno za sklenitvijo miru bi se morda občutil rahel padec cen, dalje pa sprostitev materiala, ki je potreben pri proizvodnji radijev in televizije, avtomobilov in predmetov v obče dnevne potrošnje. Morda bi mir v nekem oziru vplival tudi na življski trg. Toda ameriška industrija, ameriško gospodarstvo v obče, je tako ozko spojeno z obrambenim programom, da mir na Koreji ne bi pomenil nobenega bistvenega gospodarskega olajšanja in sprostitev vezi, v katere ga je vkovala zvezna vlada s svojimi obrambenimi načrti.

Izvedla se je izmenjava misli v posameznih gospodarskih panogah, ki prihajajo pri človeških dnevnih potrebah najbolj v poštev. Iz došlih podatkov je razvidno, da posamezne panoge ne predvidevajo bistvenih sprememb v ameriškem gospodarskem življenju, tudi ne v slučaju, da bi bil mir takorekoč pred durmi.

ZADNJE VESTI

WASHINGTON, 15. julija — Ameriška vlada je po načelu milo za drago ali zob za zob izgnala dva člana madžarskega poslaništva v Washingtonu. Kakor znano, je madžarska vlada izgnala enako dva člana ameriškega poslaništva v Budimpešti, češ, da sta nezaželjeni osebi.

Po diplomatski šegi in običaju ni sredstva zoper to. Če označi kaka tuja vlada osebe poslaništva za nezaželjene, morajo pač oditi.

—

CLEVELAND, O., 15. julija —Mrs. Jane Lausche, žena ohijskega guvernerja, je posetila zrakoplovišče okraja Cuyahoga na Richmond Rd. Prišla je iz Columbusu z letalom, katerega je sama pilotirala.

—

CLEVELAND, O., 15. julija —Erie jezero je včeraj zahtevalo smrtno žrtev, ko je moralo pristati zasilno zasebno letalo, v katerem se je nahajal med štirimi ostalimi neki Richard Horstman iz Ottoville, Ohio. Slednji se je zamotal na svojem sedežu v rešilni pas in ni mogel priti iz letala, ki se je potapljalo.

—

Donald Trivison iz Clevelanda, študent na kolegiju, je utonil, ko je padel iz čolna v Diamond jezero.

Važen sestanek

Jutri, v torek zvečer ob 7.30 uri se vrši važen sestanek krožka št. 3 Progresivnih Slovenk v AJC na Recher Ave., na katerega so vabljene vse članice, ker se bo ukrepalo o pikniku, ki se vrši prihodnjo nedeljo.

EKSTRA! VATIKAN SE OBRNIL NA "A. D." ZA DIPLOMATSKI NASVET

Glasilo Vatikana "Osservatore Romano" je ob odslovitvi MacArthurja prineslo članke, s katerimi je podprlo ameriškega predsednika Trumana v njegovem stremljenju, da se vojna omeji na Korejo in ne posploši v svetovno.

"A. D." je v zvezi s tem prinesla, da ima "izvirne informacije, da bo urednik vatikanskega glasila "Osservatore Romano" poklican radi teh člankov na odgovor.

Hčerka ameriškega predsednika Margareta Truman je bila na svojem potovanju po Evropi sprejeta tudi v privatni avdijenci pri papežu.

"A.D." jo je opsovala z "Avšo." Telegrafska agencija "XX" sedaj poroča, da je "A.D." te dni prejela od državnega tajništva Vatikana sledeči dopis:

"Nj. Svetost Sv. Oče je zelo zaskrbljen, ko je sprejel v svojo privatno avdijenco hčerko ameriškega predsednika, ki ste jo vi krstili z "Avšo." Njegova Svetost se je dala točno informirati o pomenu te besede. Svoječasno smo vam dali kot edinemu katoliškemu listu na svetu poročilo, da je bil klican na odgovor urednik glasila "Osservatore Romano" radi člankov o predsedniku Trumanu in generalu MacArthurju. Kot protiusluga bi vam bila kot katoliško vplivnega glasila ameriških katoličanov dolžnost, da bi informirali naš urad o prihodu Amerikancev, ki naj bi bili sprejeti od Njegove Svetosti Sv. Očeta. Pričakujemo, da se bo v bodoče to zgodilo, da ne bodo pri sprejemu navzoče kake 'Avše'."

"A. D." je k temu pismu za sebe spodaj pripisala:

"Kakopak, ja, ja. Pika. Mi pa ostanemo kakor smo b'li."

Na obisk v domovino

Zadnjo soboto sta odpotovala na obisk v staro domovino Mrs. Uršula Branisel iz 16501 Trafalgar Ave., ki potuje v Dolenjo vas pri Rakeku, in Mr. Frank Krajc iz 15934 Whitcomb Rd., ki gre v Gornje jezero pri Cerknici. Odpotovala sta na parniku Queen Mary. Potujeta s posredovanjem tvrdke August Kollander. Srečno pot in zdrav povratek!

Če je ljubezen vroča!

Miss Lillian Reynolds je stara 35 let, stanuje na 15909 Tarkington Drive in je imela ljubimca, nekega 35 let starega livarskega delavca. Pa se je njena ljubezen do njega ohladila in mu je odpovedala nadaljne sestanke. Zavrnjeni ljubimec je prišel ob 5. uri zjutraj pred njen dom in ga začel dejansko oblegati. Ustrelil je štirikrat v sobo, kjer nezvestnica navadno spi in krogle so zadele ena vrata, eno okno, eno ogledalo in eno posteljno blazino. Miss Raynolds se je zatekla v kamro za oblačila. Razjarjeni ljubimec je potem vdrl v hišo in zažgal dve posteljni blazini, potem pa se je ohladil in odkuril, predno je dospela na lice mesta policija.

Razgovori na Koreji so se obnovili; komunisti pristali na predloge Z.N.

Poslanik Harriman na poti v Iran

TEHERAN, 15. julija—Iranska vlada je razveljavila vse nabavne pogodbe, ki jih je sklenila bivša anglo-iranska petrolejska družba po svojih predstavnikih Angležih. Vlada je ponudila petrolejske produkte vsakomur, ki bo plačal v gotovini in jih odpeljal.

Posebni odposlanec predsednika Trumana Harriman se je v svojem poletu v Iran, kamor bo predvidoma dospel jutri (ponedeljek, ustavil v Parizu. Harriman je izjavil, da je prepričan, da bo njegova misija imela popoln uspeh.

Iranska vlada ne skriva, da so njene blagajne prazne. Na sestanku s Harrimanom bo predložila svoje finančne načrte, kako prebresti iransko finančno krizo, komu prodajati proti gotovemu plačilu iranski petrolej. Krožijo govorice, da so ameriške petrolejske družbe že nastopile kot kupec petroleja, za katerega bi plačale v gotovini in ga same odpeljale.

Za prihod posebnega odposlanca predsednika Trumana v osebi Averella Harrimana so bile v mestu velike pro in anti-komunistične demonstracije. Pri tej tej priliki je bilo ubitih kakih 10 demonstrantov, 100 pa lažje ali težje ranjenih. Nastopiti je moralo vojaštvo s tanki in solzivimi bombami. Ubita sta bila med drugimi dva policista. Demonstracije so veljale Harrimanu, a obenem so bili od strani prijateljev predsednika Mossadegha znak, da vse iransko ljudstvo ni absolutno proti nadaljnim pogajanjem.

Franco obeta, da se bo poboljšal

MADRID, 15. julija—Španski diktator general Franco je odslovil večino svojih ministrov. Španija mora tesneje se povezati z zapadnim svetom predvsem z Ameriko. Španija mora sodelovati v protikomunistični zvezi. Da se pripravi na to mora dobiti sredstva in vojni material, kar pa bo možno le s pomočjo Amerike. Zato morajo nosilci starega režima oditi.

Franco napoveduje večjo svobodo tiska, večjo moč španskega parlamenta in zboljšanje odnošajev z zapadnimi državami.

Francova odločitev je padla neposredno potem, ko se je pojavila v Madridu delegacija ameriških senatorjev članov pododbora za zunanje zadeve v ameriškem senatu. Delegacija se je razgovarjala s španskim vlado o možnosti pristopa Španije k Severno-atlantskemu paktu, diktator Franco pa je moral vzeti na znanje pogoje, pod katerimi je Amerika pripravljena Španiji pomagati finančno in vojaško.

Mestna vlada na delu za nova parkališča

Župan Burke je naznanil, da bo clevelandska mestna vlada v bližini bodočnosti podvzela korake, da se otvorijo štiri nadaljna brezplačna parkališča za avtomobile. Vrhovna država sodnija je namreč te dni odločila, da imajo občine ustavno pravico trošiti denar za gradnjo parkališč.

SVET JE ZAJEL OPTIMIZEM; TEKOČI TEDEN BO ODLOČILEN

SEOUL, Koreja, 15. julija—Pogajanja o premirju na Koreji, ki so se začela pretekli torek in so bila prekinjena pretekli četrtek, so se obnovila. Komunisti so pristali na predloge generala Ridgwaya, da tvorija zavezniško delegacijo kot sestavni del tudi vojni dopisniki in da se ustvari demilitarizirana zona v Kaesongu in neposredni okolici, da bo ozračje pogajanj bolj civilno.

Kakor znano, je bilo zaustavljenih pred mestom pogajanj Kaesongom večje število vojnih dopisnikov, katerim ni bil dovoljen vstop v mesto Kaesong, kjer se vrše pogajanja.

Ta korak komunistov je tolmačil vrhovni zavezniški poveljnik na Koreji general Ridgway na ta način, da je komunistom predočil, da nima in ne bo imel zaupanja v njihovo dobro voljo, če se bodo ponavljali taki in podobni slučaji. Pogajanja se morejo obnoviti le, če bo na strani komunistov nuden dokaz dobre volje in iskrenosti.

Severno-Korejci in Kitajci pritrdili

Preko radija sta tako poveljnik severno-korejskih kakor tudi poveljnik kitajskih komunističnih čet odgovorila generalu Ridwayu, da pristajata na njegove predloge. Iz mesta Kaesong se bodo odstranile komunistične oborožene straže, ustanovila se bo zahtevana nevtralna zona in vojni dopisniki se bodo smatrali za člane zavezniške delegacije.

Potem ko je bila uglajena pot za nadaljna pogajanja in so bile odstranjene zapreke, ste se obe delegaciji sporazumeli o času ponovnega sestanka.

V trenotku, ko se je zvedelo o doseženem sporazumu, je zavladalo na Koreji optimistično razpoloženje. S tem, da so pristali komunisti na predloge generala Ridgwaya, so po mnenju opazovalcev pokazali resnično dobro voljo in namen, da hočejo tudi oni vojno na Koreji končati. Nadalje se podčrtava, da sopodpisujeta odloke oba poveljnika, korejski in kitajski skupaj.

Ridgway ima proste roke

Iz glavnega stana generala Ridgwaya se poroča, da je stavil vprašanje sestave zavezniške delegacije, nevtralizirane zone in odstranitev oboroženih straž iz mesta Seoula general Ridgway na svojo lastno pest, ne da bi popreje zahteval odobrenja od strani Washingtona.

V zvezi s tem se naglaša, da ima general Ridgway splošna navodila, da se giblje sicer v strogo vojaškem območju, politična vprašanja pusti pri miru, v danem pooblastilu in v tem okviru pa ima proste roke, da izbira sredstva in načine kako doseči premirje.

Napetost na Koreji je ponehala

Komunistični pekinški radio je sicer napadel generala Ridgwaya, da je iskal neiskreno pretvezo, ko je stavil vprašanje dobre in slabe vere v zvezi z vojnimi dopisniki. Na drugi strani pa je podčrtal, da so se komunisti udali Ridgwayevim zahtevam, kakor gori omenjeno. Ozračje sporazumevanja je povdarjeno v tem, da je Ridgway pristal na mesto Kaesong kot na kraj pogajanj, kakor so to predlagali komunisti, komunisti pa so od svoje strani pristali na to, kar je zahteval Ridgway glede sestav posameznih delegacij in nevtraliziranja mesta Kaesonga za časa pogajanj.

"Ozračje sporazumevanj" je dobilo svoj drugi vidni znak v tem, da so boji na Koreji praktično prenehali, da ni bilo beležiti kake vojaške operacije večjega stila in da je bilo tudi korejsko nebo mirno, brez zračnih pretresljajev in bojev.

Sporazum na vidiku ta teden

Ta teden, tako se pričakuje, bo prinesel gotove konkretne odločitve o ustavitvi sovražnosti na Koreji. Iz glavnega zavezniškega stana se ponovno naglaša, da se nahajajo zavezniške čete v strogi pripravljenosti in na dobro utrjenih položajih, tako da bi jih ne iznenadili kaki komunistični ofenzivni napadi.

Utrjevalna dela gredo svojo pot naprej. Enako se vršijo naprej izvidniški poleti. Vkljub temu tudi vojak na fronti javlja svoje prepričanje, da se bo končno oddahnil.

Titova izjava o Zapadu in Rusiji

LONDON, 14. julija—Ko je maršal Tito govoril na proslavi obletnice črnogorske vstaje, ki se je vršila v Cetinjah, je med ostalim rekel, da zapadne države kažejo večje razumevanje napram Jugoslaviji kot pa Sovjetska zveza.

Tito sicer Rusije ni izrecno imenoval, a v svojem govoru v črnogorski prestolnici je dejal:

"Zapad je pokazal, da bolj razume jugoslovansko ljudstvo kot pa neka država, ki se imenuje socialistična, kajti prišel nam je na pomoč v naši najtežji uri, da bomo v stanu graditi boljše življenje in boljšo bodočnost."

ZVESTI PES REŠIL ZAKONCA

MANSFIELD, Ill., 15. julija—Zakonca Mr. in Mrs. L. J. Bergland sta trdno spala. V njuni spalnici je ždel tudi domači pes Mugs, ki sta ga imela že 14 let pri hiši. Pes je zavohal dim, ki se je valil po hiši, ki je bila že v plamenih. Skočil je k zakoncema na postelji in tolkel po njih s tacami, da ju je prebudil. Oba zakonca sta imela še priliko, da sta ušla zubljem ognja in si rešila življenje.

Seja krožka št. 2 P. S.

Članice krožka št. 2 Progresivnih Slovenk so vabljene, da pridejo gotovo na sejo v sredo zvečer v navadnih prostorih Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Pričetek seje bo ob 8. uri. Predsednica Cecilia Subel se v kratkem poda s svojim soprogom na obisk v staro domovino in se bodo članice poslovile od nje.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto)	$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year—(Za eno leto)	$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

NEMČIJA IN NEMCI

(1)

37 držav je podalo izjavo, da se ne nahajajo več v vojnem stanju z Nemčijo. Med temi državami je tudi naša Amerika. Vprašanja Nemčije se je "Enakopravnost" dotaknila že s člankom o Atlantskem paktu, kjer je bilo orisano francosko-nemško razmerje (28. decembra 1950). Vprašanje Nemčije je najvažnejše evropsko in svetovno vprasanje. Gre za 80-milijonski nemški narod, za katerega se bije ljuta borba med obema velikima taboroma, ki se danes bojujeta ne samo za samoohrano, ampak za gospodstvo sveta. Vprašanje zedinjene Nemčije, kolikokrat se omenja! Vsakdo pa ve, da do zedinjene Nemčije ne bo prišlo po dogovoru ampak z orožjem, bodisi v vojni ali v revoluciji. Kdo bo imel nemški narod na svoji strani to je in ostane osrednje evropske vprašanje. Vprašanje nastaja—zakaj? Tudi drugi znani, čeprav ne tako številni narodi so na svetu. Zakaj torej večno v ospredju ravno ti Nemci?

Septembra meseca se bo, kakor je najavljeno, podpisala v San Franciscu prava mirovna pogodba z Japonsko, Amerike sovražnik št. 1 v njenih interesih na Pacifiku in državah, ki na njega mejijo. Neposredno po tem naznanilu je Washington objavil, da se ne smatra več v vojnem stanju z Nemčijo. Toda če je bila v zadnji svetovni vojni na prvi pogled Japonska ameriški sovražnik št. 1, je to le navidezno. Japonska je bila v resnici le privesek Nemčije, kakor je to bila fašistična Italija. Brez hitlerjanske Nemčije bi ne bilo imperialistične Japonske Hirohita. Ko se torej nahajamo v atmosferi, kakšen bo odmev podpisa mirovne pogodbe z Japonsko, kakor je pričakovati brez podpisa Sovjetske zveze in njenih satelitov, je še bolj aktualno vprašanje, kako se bodo razvijali praktično dogodki, ko dobiva snubitev Nemčije po antisovjetskem bloku konkretne oblike. Vsekakor dovolj razloga, da se čitatelji "Enakopravnosti" vsaj površno spoznajo z Nemčijo in Nemci.

V članku z dne 28. decembra je bilo podčrtanih dvoje lastnosti, ki sooblikujete nemški značaj: stremljenje po sili, a na drugi strani uboganje Nemca tistega, ki mu ukazuje. So pa še drugi znaki, ki bi jih lahko imenovali karakterno nemške, ki oblikujejo nemškega človeka. Po večno veljavnem pravilu, da besede mičejo, vzgledi pa vlečejo, je izbrana tudi oblika prikazov posameznih strani življenja nemškega naroda, da se bolj zapečati v spomin čitatelja in v njemu ostane.

Ni treba podrobnega opisa, kje leži ta granitna skala 80-milijonskega ljudstva med vzhodom in zapadom Evrope. Med ameriškimi slovenskimi delavci je gotovo mnogo takih, ki se spominjajo izraza "Slovenci na Vestfalskem," to je drobca našega rodu, ki je šel s trebuhom za kruhom v najmočnejši koncentrirani industrijski teritorij na svetu, ki se imenuje Porurje. Mnogo Slovencev Amerikancev je potovalo bodisi preko Hamburga ali Bremena v Ameriko. Nemci skratka štejejo okrog 80 milijonov sedaj več ali manj strnjenih ljudi, naseljenih med blokom Atlantskega pakta na zapadu in med sovjetskim blokom na vzhodu, z zemljepisnim jezikom vzhodne Nemčije že pod sovjetsko upravo. Teh Nemcev je okrog 20 milijonov.

Slovenske šole v stari domovini so bile do ustanovitve Jugoslavije po prvi svetovni vojni bistveno pod nemškim vplivom. Tako tudi slovenska učna knjiga, četudi neposredno pod avstrijsko-nemškim, je končno prišla do posrednega vsenemškega vpliva. Nemški narod slovenskemu človeku vsled tega, najsi je srkal kakršnokoli strokovno izobrazbo, nemški svet ni bil tuj. Priznati je treba, da Nemci posebno oni iz Nemčije, niso bili tuji, kadar je bilo treba postreči tujca z zaprošenimi informacijami. Kdorkoli je imel kako legitimacijo, da je izkazal utemeljen interes, zakaj mu bodo služili podatki, je bil dobrodošel tako v tajništvih političnih strank, kakor v uredništvih velikih nemskih listov, ki se kakor n. pr. podjetje Ullstein v Berlinu s svojimi 30,000 nameščenci po svetu in doma, s stališča tehnike, poročil in kvalitete dnevnih izdaj lahko brez nadaljnega primerja (vsaj to je bil slučaj pred zadnjo vojno) z velikimi ameriškimi časopisnimi podjetji. Gospodarske centrale so rade postregle s podatki o nemškem gospodarstvu in so rade razkazovale svoje tovarne. Mislili so na vsenemško propagando, v svetu dobrodošla v zamisli "po gospodstvu sveta."

Raztresene sem ude zbral; ne vseh, a kdor pregleda te, spozna jim dušo in srce—naj velja tudi na Nemci, ko se podajajo naslednje sličice njihovega življenja. L. Č.

IGRALKA, KI NE PLAČA ZDRAVNIŠKIH STROŠKOV

RIM, 15. julija—Znana Ingrid Bergman, ki je dvignila precej prahu v svetu s svojo poroko z italijanskim filmskim direktorjem Nossellinijem, je dobila v roke poziv na sodišče, ker je tožena, da plača $4000 zdravniških stroškov. Stroški so v zvezi s porodom njenega sina, ki ga je imela, predno se je poročila z Rossellinijem.

Toži jo italijanski zdravnik Guiseppe Sanicanndro. Zdravnik je čakal polnih 18 mesecev, predno je nastopil sodno pot. Njegovi opomini so ostali brezuspešni. V posredovalne svrhe in da se poravna račun, je posegla vmes celo zdravniška zbornica v Rimu, toda vse zaman. Zdravniška zbornica v Rimu je tudi odobrila pravilnost računa. Porod je bil 1. februarja 1950.

DRŽAVA, KI IMA 12,000 PREBIVALCEV

SAN MARINO, Italija, 15. julija — V severovzhodni Italiji leži mestece in samostojna državica San Marion, ki ima vsega skupaj okrog 12,000 prebivalcev. Zanimivo je, da je San Marino posebno pri srcu zbirateljem poštnih znamk vsega sveta in da tvorijo različni davki, ki izvirajo iz prometa z znamkami, bistveni del dohodkov države.

Dasi je ostala Italija v rokah krščanske stranke De Gasperija, vodijo državno upravo v San Marinu že šest let komunisti. Komunisti so se uveljavili na polju agrarne reforme. Prišli pa so v spor z italijansko vlado radi carinskega vprašanja. Dotok tujcev je upadel, s tem pa tudi dohodki v državno blagajno.

Domneva se, da pride do spremembe in da bo komuniste nadomestila kaka stranka sredine.

DESETLETNA MATI

PICAYUNE, Miss., 15. julija —Zdravnik dr. Woodward poroča, da je prisostvoval porodu desetletne deklice. Novorojenka je tehtala okrog 7 funtov. Tako mati kakor otrok sta zdrava. Mati nezakonske matere je stara komaj 23 let, ki je postala s tem stara mati.

"Vršim že 45 let zdravniško prakso," je dejal dr. Woodward, "pa še nisem doživel podobnega slučaja niti izsledil enakega kje drugod, da bi bilo materi 10 let, a stari materi otroka 23 let."

NOVA CERKEV V SOVJETSKEM BLOKU?

VATIKANSKO MESTO, 15. julija—Tukajšnji krogi so javili, da snuje sovjetski blok za katolike v državah za železno zaveso posebno versko organizacijo, ki bi se imenovala "pravoslavna cerkev latinskega obreda." S tem bi se katoliki teh držav odtrgali od Rima, istočasno pa podredili ruskemu patrijarhu v Moskvi. Tisti, ki bi se upirali tej novi verski organizaciji, bi romali iz satelitskih držav v Rusijo.

V AVSTRIALIJI LOVIJO MIŠI V GALONE

SYDNEY, Avstralija — Farmerji v provinci New South Wales, katerim delajo letos miši nadlego, kakršne se ne pomni že 24 let, jih več ne lovijo v pasti, temveč v galone. Neki farmer poroča, da jih je ujel 63 galonov, v katerih je bilo 9,000 miši. Metoda, katero so iztuhtali farmerji, je sledeča: V bližini pšeničnih kopic postavijo z vodo napolnjene posode, in miši, ki pridejo ponoči, da bi zobale pšenična zrna, gnane vsled žeje enostavno pocepajo v vodo.

KOMINFORMA SE PRESELI NA DUNAJ?

DUNAJ, 15. julija — Trdi se, da se bo Kominforma, ki je imela po vojni svoj sedež v Beogradu in se je radi spora s Titom preselila v prestolico Romunije Bukarešto, sedaj naselila na Dunaju. Preselitev naj bi se izvršila še to jesen. Nov sedež bi bila sovjetska zona Dunaja.

Razstava železarskega muzeja na Jesenicah

Daleč nazaj v zgodovino segajo začetki pridelovanja železa na Gorenjskem. Staro-slovenski grobovi, arheološka odkritja na Ajdovem Gradcu v Bohinju in številne izkopanine primitivnih topilnic pričajo, da so na Gorenjskem topili rudo že v osmem stoletju. Posebno močno pa se je pričelo razvijati plavžarstvo in fužinarstvo v srednjem veku. Železniki, Kropa, Radovna, Mojstrana, Moste pri Žirovnici in Jesenice so zgodovinsko znani kraji po železarski obrti na Gorenjskem že v srednjem veku.

Da bi se ohranili spomini na slovensko nekdanje železarstvo, so pričeli na Jesenicah zbirati zgodovinski material za železarski muzej, ki bo služil sedanjemu in bodočim rodovom kot zgodovinski prikaz in pouk, kako se je razvijalo železarstvo. V počastitev Praznika dela in 10. obletnice Osvobodilne fronte je Muzejsko društvo odprlo razstavo do sedaj zbranega materiala. Razstavljene so bile razne domače rude, ki so jih nekdaj kopali v savskih jamah, Begunjščici in Bohinju. Staro orodje, kakršnega so rabili naši predniki v takratnih topilnicah, fužinah in rudnikih priča o takratnem še zelo primitivnem načinu dela.

Na velikih stenskih risbah, katere je narisal po originalih Biringuccioja, Agricole in Valvazorja znani jeseniški ljudski umetnik Janko Dakskobler, je prikazano primitivno pridobivanje železa, kovanje orodja in orožja v srednjem veku in vlečenje žice v 16. stoletju. Velik stenski zemljevid, pod katerim so razstavljene razne pločevinaste znamke takratnih oznak železa in mnoga odlikovanja, kaže, kje vse je že nekoč imelo slovensko železo kupce.

Po vsem svetu so ga pošiljali. V Egipt, Palestino, na Japonsko, Kitajsko, v Čile in mnoge druge kraje vseh kontinentov. Na razstavi je bilo poleg mnogih drugih zanimivosti postavljena tudi srednjeveška peč "na volka" in grodelj iz leta 1782 opuščenega plavža na Jesenicah.

Na razstavi so z originalno gorenjsko vedrino opisovali navzočim nekdanje življenje gorenjskega rudarja in železarja rudarji Anton Hribar, Valentin Tavčar, Anton Kolar in Klinar.

PREVIDNOST JE MATI MODROSTI

Previdnost nam narekuje, da smo zavarovani za primere bolezni, ponesrečb in smrti. V to svrho so nam na razpolago dobre podporne organizacije in zavarovalninske družbe, ki so se tekom let in desetletij izkazale poštene in zanesljive. Toda v deželi operira tudi mnogo zazavarovalninskih družb, ki poslujejo potom pošte. Vse take družbe skrbijo, da poslujejo strogo v okviru legalnosti, toda med njimi so tudi take, od katerih zavarovanec ne dobi, kar je pričakoval. Oglaševanja takih družb v nekaterih publikacijah obetajo mnogo za primere bolezni, poškodb in smrti za primeroma male prispevke. Take organizacije poslujejo potom pošte, brez lokalnih uradov in zastopnikov.

Oglasi takih družb so navadno jako mikavni. Toda police nekaterih takih družb vsebujejo toliko raznih izjem, da je zavarovanec razočaran, kadar pride do izplačil. Temu je največkrat vzrok, ker zavarovanec ne prebere in ne preštudira vseh, morda drobno tiskanih pogojev in določb v zavarovalninski polici. Družba ima legalnost na svoji strani.

Zato, kdor ima zavarovalninsko polico za bolezni in ponesrečbe od družbe, ki jo je kupil potom pošte od družbe, ki mu ni znana, ali kdor namerava kupiti tako zavarovalnino, naj skuša ugotoviti sledeče:

Da li je dotična zavarovalninska družba dobro stoječa. Take informacije mu more dati državni zavarovalninski department njegove države, katerega glavni urad je v glavnem mestu njegove države.

Za večjo sigurnost naj še vpraša Better Business Bureau njegovega mesta, če proti dotični družbi ni važnih pritožb.

Prebere naj pazno vse določbe take police; ako jih sam točno ne razume, se izplača vprašati za nasvet odvetnika, ki mu more raztolmačiti legalne izraze, katerih povprečni človek dostikrat ne razume. Morda bo našel vse v redu, brez legalnih lukenj, in potem je vse prav. Ako ga pa informacije ne zadovoljijo, mu preostane samo eno, namreč, da preneha plačevati premije za tako polico, ali da je ne vzame, če je še ni.

Mi imamo mnogo dobrih in zanesljivih zavarovalnic v tej deželi, proti katerim ne more biti ugovora. Vmes pa se dobijo tudi take, ki mnogo obljubljajo, pa malo dajo. To največkrat potom drobnega tiska pogodbe ali police, kjer so vse mogoče luknje in izjeme. Plačevanje premij za take omejene zavarovalnine je dostikrat čista izguba. Tragedija pri tem je včasih, da zavarovanec misli, da je dovoljno zavarovan, ko v resnici ni.

Med dobre in zanesljive zavarovalnice za bolezni, poškodbe in smrtne primere v tej deželi spadajo slovenske podporne organizacije, ki pošteno poslujejo že desetletja, že pol stoletja in več, in so pod strogim nadzorstvom državnih zavarovalninskih departmentov. Poleg tega vsak član teh organizacij točno razvidi iz pravil, v slovenščini in angleščini, do česa je upravičen in pod kakimi pogoji. In končno upravljajo te organizacije uradniki, katere je članstvo samo izvolilo potom svojih svobodno in demokratično izvoljenih delegatov.

—NOVA DOBA

Ženske pri vojaški organizaciji WAF v službi

Slikapredstavlja tri dekleta pri ženski vojaški organizaciji WAFS, ki so dodeljene 1063. komunikacijskemu oddelku letalske sile v Montgomery, Ala., pregledujejo za morebitne tiskovne napake v poročilih, ki so bila poslana in sprejeta na glavni postaji letališča. To je eno izmed številnih zanimivih služb, ki jih imajo ženske pri ameriški zračni sili. Dekleta pri WAFS naprvo dobe bazično treningo, nato pa imajo priliko do tehnične izobrazbe predno so dodeljena k službi na bazi zračne sile.

PRED PETINDVAJSETIMI LETI

Od 18. do 25. julija 1926

Herriot, vodja levega krila, postal premier Francije.

Kardinal Tossi, nadškof Milana, prepovedal vse javne plese in druge "nemoralne manifestacije."

Amerika je oderuška, kričijo evropski narodi. Ameriški turisti pretepeni v Parizu.

Vlada Herriota padla. Trajala je samo tri dni, a je bila zelo usodepolna za francosko valuto. Vrednost franka je padla.

Poincare sestavil novo vlado narodne koalicije.

PRED DESETIMI LETI

Od 20. do 27. julija 1941

Osem posebnih vlakov je odpeljalo Sokole iz Jugoslavije v Prago na sokolski izlet.

Apel ameriške vlade na gospodinje za zbiranje aluminaste posode.

Nemci ujeli Stalinovega sina.

Krvavi boji v Ukrajini. Zračni nemški napadi na Moskvo.

Nad 400 vojakov iz države Ohio protestira proti Rooseveltovemu načrtu, da se podaljša vojaška služba preko originalne dobe enega leta.

Ameriško časopisje poroča o terorju v "neodvisni" Hrvatski, ki ga izvaja Pavelić. Za njim ne stoji niti 15 odstotkov ljudstva.

Nemci postrelili in pobesili nad 80,000 Srbov, odkar so zavzeli deželo.

Iz vse-sokolskega izleta v Pragi je poslal poznani Joseph Birk pozdrave vsem prijateljem v Clevelandu.

Vročina v Clevelandu. Živo srebro doseglo 98 stopinj.

Devetindvajset oseb je bilo ogrizenih od psov. Šintarji pravijo, da jim lastniki nataknejo nagobčnike samo takrat, ko so oni v bližini.

Mrtvo so potegnili izpod kamiona sredi Save

V Verneku pri Kresnicah se je 7. junija dogodila huda nesreča. Tam je po strmem bregu ceste, ki vodi iz Litije proti Ljubljani, zdrknil tri-tonski kamion ljubljanskega Meproma. Vozilo je bilo naloženo z bukovimi cepanicami, pa je na ozkem ovinku nad Babnikovo domačijo zdrčalo 20 metrov po pobočju in v Savo.

Šofer Mirko Žakelj je umrl že med vožnjo v Ljubljano, sopotnice 19-letne Marije Jančarjeve pa niso nikjer našli. Vaščani so stikali okrog kamiona, ki je ležal obrnjen v strugi. Naslednji dan je dospela iz Ljubljane reševalna ekipa, ki je z dvigalom potegnila vozilo iz struge. Pod prevrnjenim kamionom pa so našli truplo Marije Jančarjeve. Vozilo jo je za noge stisnilo pod se. Truplo pokojnice so prepeljali na Vače, njeni starši stanujejo v sosednji vasici Vrtača.

Jančarjeva je srečala Žakljev kamion med potjo, ko se je z Litije vračala domov. Da si prikrajša pot, je zaprosila, naj jo vzamejo na kamion, in so ji ustregli. Do kraja, kjer bi dekle izstopilo, je bilo le še nekaj korakov in, jo je nesreča zatekla prav za poslednjem koraku pred izstopom.

Srečo v nesreči pa sta imela oba Žakljeva spremljevalca Edi Okoren iz Jesenja nad Kresnicami in Viktor Kovič iz Janč, ki sta zaposlena pri podjetju kot nakladalca. Usodnega dne sta spremljala kamion v Litijo, kamor so odpeljali voz hlodov, domov grede pa so naložili kamion bukovih drv. Ko je vozilo drčalo po strmem pobočju, ju je vrglo daleč vstran in sta se znašla na sipini sredi struge. Rešila sta se s plavanjem in dospela vsa mokra na suho, življenje pa sta si le rešila.

Tragična nesreča je vzbudila med prebivalci mnogo komentarjev. V Vernek je dospela tudi uradna komisija, ki je ugotovila podrobnosti nesreče. Obstojajo domneve, da je vzrok nesreče alkohol. Ljudska oblast vrši nadaljnjo preiskavo.

Kakor pripovedujejo vaščani, se je na tem mestu primerila podobna nesreča nekemu nemškemu kamionu, ki je prav tako zdrčal po strmi rebri v Savo. vendar takrat ni zadela nesreča ne šoferja ne njegovih sopotnikov, ker so pravočasno poskakali iz kotalečega se vozila. *L.*

KRATKE VESTI IZ SLOVENIJE

Uspeh idrijske čipkarske zadruge

Izdelovanje čipk je v Idriji domača umetnost, ki prehaja iz roda v rod. Že majhne deklice se nauče od mamic in babic klekljanja čipk po različnih prelepih vzorcih, ki so prav tako pristno domači. S kekljanjem si je mnogo deklet in žena služilo vsakdanji kruh, da jim ni bilo treba hoditi na tuje. Toda ta kruh je bil včasih zelo skopo odmerjen, največji delež so si prilastili premeteni trgovci in prekupčevalci, ki so idrijske čipke poceni odkupovali ter jih nato z velikim dobičkom prodajali v tujini.

Leta 1946 so se idrijske čipkarice združile v lastno zadrugo, ki se je zelo dobro obnesla. Ob ustanovitvi je imela zadruga 1,627 članic, danes jih je pa že nad 2,000. Zadruga preskrbuje čipkaricam sukanec, igle in vse, kar je še potrebno za izdelovanje čipk ter nato čipke tudi odkupuje in prodaja.

Kako dobro gospodari zadruga idrijskih čipkaric, dokazuje tudi to, da so zadružnice lani iz prebitka poklonile kar 50 tisočakov idrijskemu domu igre in dela 30 tisočakov za počitniško kolonijo ter 50 tisočakov za novoletno obdaritev otrok. Dalje so prispevale za tiskovni sklad časopisa "Nova Gorica" 10,000 v sklad Vzajemne pomoči, ki je predvsem namenjen bolnim članicam, odvajajo po deset odstotkov čistega dobička. Iz tega sklada je bilo lani izplačanih že 54 podpor v skupnem znesku 34,000 dinarjev.

Čipkarska zadruga prireja tudi tečaje za čipkarstvo. Nedavno pa je ustanovila tudi poseben konfekcijski oddelek, kjer bodo zadružnice izdelovale iz čipk razna pregrinjala, zastore, bluze, obleke, otroške oblekce itd. Takšne konfekcijske oddelke so imeli pred vojno v Italiji, kjer so iz idrijskih čipk izdelovali razna oblačila, ki so jih nato pod svojo znamko za drag denar prodajali v razne države. Zdaj pa hočejo Idrijčanke dokazati, da znajo to tudi same napraviti.

Slavko Hotko iz Žužemberka prodaja igrače v Ameriko

(Dalje na 3. strani)

Fran Milčinski:

Cvetje in trnje

STARODAVNI MUHOBOR

(Nadaljevanje)

Tako in enako se je gospod Krunoslav Batič, docela potolažen, lepo nedolžno menil z zopet pomirjeno gospodično Slavico, ko v glasnem pogovoru vstopijo gostje—prihajali so od občinske seje.

In zdaj se je tudi hitro izvedelo, kako in kaj.

Stvar zaradi sodnije je stala slabo!

Predsednik je bil sicer prav prijazen, celo za dovoljenje je prosil, ali sme med pogovorom kaditi; gori in doli je hodil po pisarni in jim razlagal: "Sodnijo v Muhobor? Mogoče! Toda zdaj? Vprašam vas, kaj pa naj počne sodnik v Muhoboru, saj ne bo imel nič dela! Te in te občine bi spadale k novi sodniji; dal sem si sestaviti in poročati, koliko dajo te občine posla v pravdnih zadevah, v kazenskih zadevah, v izvršilnih zadevah, v nespornih zadevah. Premalo, vam pravim, daleč premalo! Najmanjša sodnija, kar jih imam pod sabo, ima za polovico več posla, pa še v tej sodniji nima sodnik kaj opraviti—vsak hip ga vidim v mestu. Še včeraj sem ga videl, čeprav se mi je skril za ogal . . . Privoščim vam vse dobro, seveda, ampak po mojih mislih Muhobor zdaj še ni zrel za sodnijo."

Tako so torej po vodi šli vsi lepi upi Muhoborcev! Po vodi je šla sijajna bodočnost Muhobora, vredna sijajne njegove preteklosti in po pravici mu sodeča po izrednih vrlinah kraja in prebivalstva: še predno se je rodila, je zopet zatonila!

Razburjenje, ki so ga prinašali občinski svetovalci s sabo v gostilno, je bilo torej umevno; bilo je upravičeno in tem večje, ker ni nihče vedel, ali in kaj bi bilo ukreniti vpričo novemu položaju, in tudi občinska seja v tem pogledu ni prinesla nič jasnosti.

"Jej, jej," je rekel dacar, ki je bil nekaj let preslužil pri orožnikih, "meni se je vedno tako zdelo, da ne bo nič s sodnijo. Muhobor ni pravi kraj za sodnijo in ljudje niso pravi. Da, v Lučah, tam, tam! V teku enega tedna smo imeli kar tri mrliče, tako so se klali fantini, sakramiš! V nedeljo dopoldne kar pred cerkvijo vpričo nas orožnikov so se sprijeli z noži, zvečer se pa sploh ni nihče upal iz hiše drugače kakor z gnojnimi vilami. V Lučah, tam je imela sodnija dela! Dva sodnika, pa kakšen dan oba hkratu na komisiji, toliko je bilo samo ubojev in težkih poškodb! Kaj bo Muhobor! Zaradi par ubitih šip ali par ukradenih češpelj—se mi je koj zdelo—ne bodo ustanavljali sodnije!"

Dacarjeve besede so v živo zadele navzoče Muhoborce—bridke so bile, ali resnične! Sledil je molk.

Slednjič se je dvignil Krunoslav Batič in pristopil k dacarjevi mizi.

"Oprostite, gospodine dacar, jaz ne poznam vseh postav tako dobro, nego jih poznate vi. Jaz sem obrtnik, jaz poznam samo tiste paragrafe, kateri se tičejo mojega obrta. Drugih paragrafov ne poznam, ker jih je preveč. V Beču imajo tiskarno, v oni tiskarni noč in dan tiskajo vedno nove paragrafe—tako mi je pravil gospod, ki je imel v Beču službo pri onih paragrafih. Toliko je paragrafov! Nikdo vseh ne pozna! Zato oprostite, ako vseeno rečem: To so čudne postave! Mirni državljani in pošteni davkoplačevalci, ti ne dobe sodnije, ki si jo žele in jo zaslužijo—dobe jo pa pobijalci in zločinci! Te pravice ne razumem! Jaz vas vprašam, gospod dacar, in vse navzoče gospode: Ali se naj drug drugega pobijamo, da bomo vredni sodnije!"

"Glej ga brivca,' je vzkliknil dacar, "kaj se nosiš nad mano! Mar delam jaz postave, mar jaz branim Muhoboru sodnijo? Rajši danes naj-jo dobi kakor jutri—če bi šlo po mojem! Toda gole besede, če so še tako lepo sfrizirane, in parfumirane, nič ne pomagajo."

"Prosim, gospod dacar," je rekel brivec in bil užaljen, "jaz vas nisem žalil!"

"Mar sem jaz vas?" ga je zavrnil dacar. "Kar tožit me pojdite!"

Malomarno jih je dacar izpregovoril te besede, in segel po kozarcu, da poplakne svojo nejevoljo. Kar tako brez preudarka so bile tjakaj vržene te besede in vendar so baš te besede postale velevažni spomenik onega zgodovinsko-pomembnega hipa, ko je izredno domu vdana vnema in požrvtvovalnost v večno slavo starodavnega Muhobora rodila v restavraciji pri "Pikapolonici" presenetljivo misel.

Vstal je izza mize krojač Kregar, predsednik olepševalne klopi v koprivah, pogledal je dobro po sobi, dvignil je kazalec desne roke in zategnjeno zažvižgal.

In kakor se to rado dogaja, hkratu se je tudi v vseh drugih glavah zasvitalo kakor od razodetja.

Le nedolžne Slavice se duševna napetost trenutka ni globlje doteknila, nego da jo je gnalo prekiniti pomembni molk z vprašanjem: "Gospod Kregar, en štefan?"

Kregar je odgovoril: "Le prinesi, da ti ne bo treba vedno letati!"

Ko je Slovica izginila, je tiše nadaljeval: "Gospoda, koliko nas je? Deset! Mislim, da se lahko zanašamo drug na drugega. Ali stvar je važna, še po župana mora kdo. Ti, Aleš, ki sediš najbližje vrat, ti stopi ponj! Reci, njegova prisotnost je nujno potrebna, nič drugega ne reci!"

Aleš, mlad posestnik in trgovec z lesom, ki so vedeli, da malo gleda za županovo Julko, je brez ugovora izginil, druga gospoda pa je ubogala Kregarja, stisnili so se vsi okoli mize v kotu in steknili glave.

Tomaž Iskra, klepar, si je mel roke ,jih podrsal po kolenih in potem izjavil: "To smo gadje!"

Kregar je natočil kozarce.

"Toda molčati, prijatelji, molčati! Vse, kar se še zmenimo, strogo zaupno! Drugače se nam vse podere."

"Kako pa!' je pritrdil Dacar. "Jaz vedno pravim: Pri nas se preveč govori. Manj govoriti, več storiti—to je prava pot!"

Oglasil se je tudi brivec.

"Gospoda me poznate, jaz nisem tisti, ki mnogo govori. Ako bi jaz hotel govoriti, bi bil že odkraja povedal, tako in tako moramo narediti, jaz sem to znal, pa nisem hotel povedati, da ne bi kdo rekel, da vedno govorim."

Tako so besedovali v prijetnem razburjenju. Junaška ljubav domorodna jim je polnila razgreta srca in jim delala žejo. To žejo so vrlo gasili, ko je vstopil župan z Alešem.

"Kaj pa je? Kaj se je zgodilo?"

"Le sedi, župan! — Slavica, kozarec za župana!"—in že je steknilo omizje glave zopet vkupe.

Župan je poslušal in pil in čim dalj je poslušal in čim več je pil, tem bolj mu je bila stvar jasna. Rešitev, ki so jo pri občinski seji zastonj iskali, je tu ležala na dlani! Sploh te seje v pisarni—vsem se tako mudi v gostilno, kako se naj kaj pametnega sklene v pisarni! V gostilni, tam se rode misli!

(Dalje prihodnjič)

Vaše sanje o modernizaciji se uresničijo

. . . z

AMERICAN-Standard

MONTERSKO OPREMO

Sedaj je čas, da si modernizirate vašo kopalnico . . . da dodate k udobnosti . . . da lično preuredite vašo kuhinjo . . . da predelate vašo pralnico. Ko si izberete America-Standard montersko opremo, prav lahko napravite vse te izboljšave, ki bodo v pravcato krasoto. In vaš dom bo mnogo prijetnejši kot kdajkoli . . . v zavist slehernemu, ki si ga bo ogledal.

Prijazno vas vabimo, da si sedaj pridete ogledati našo obširno zalogo različnih modernih American-Standard kopalnic, stranišč, umivalnikov, kuhinjskih lijakov pralnih korit in avtomatičnih vodnih grelcev! Ni jih boljših za dobiti! In, presenečeni boste, ko boste videli po kako nizki ceni so!

Why wait?

Vam je mogoče sedaj modernizirati in PLAČATE NA LAHKE OBROKE

Pridite osebno ali pokličite in vam damo naše cene.

3-KOMANDNA OPREMA ZA KOPALNICO
163.95 in naprej
(brez sedeža in dodatkov)

Mario Kolenc

W. F. HANN & SONS
15505 EUCLID AVE MU 1-4200
Ust. 1907

Louis Planinc

Društveni koledar

JULIJA

29. julija, nedelja — Piknik Gospodinjskega kluba Slov. del. dvorane na Prince Ave., na prostorih Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

AVGUSTA

5. avgusta, nedelja—Piknik društva Naprej št. 5 SNPJ na farmi SNPJ.

5. avgusta, nedelja — Piknik društva Cvetoči Noble št. 450 SNPJ na Louis Zgoncovi farmi, Eddy Rd.

12. avgusta, nedelja — Vrtni koncert zbora Slovan na vrtu Ameriško - jugoslovanskega centra, Recher Ave.

19. avgusta, nedelja — Piknik društva Nanos št. 264 SNPJ na vrtu Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison.

SEPTEMBRA

9. septembra, nedelja — Piknik zbora Triglav na vrtu Doma zapadnih Slovencev, Denison Ave.

23. sept., nedelja—Veselica društev AJC na vrtu na Recher Ave.

30. septembra, nedelja—Jesenski koncert zbora "Zvon" v Slov. nar. domu na 80. cesti.

OKTOBRA

14. oktobra, nedelja — Koncert zbora Plania v Slov. nar. domu, Stanley Ave. Maple Heights, O.

20. oktobra, sobota—Jesenska veselica društva Brooklynski Slovenci št. 48 SDZ v Domu zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

SPOMENIK OTONU ZUPANČIČU ODKRIT NA DAN PRAZNIKA V VINICI

Bela Krajina, kdo je ne pozna? Te deželice revnih, a veselih ljudi? Majhna je, toda daleč v svet segajo njene roke—v Francijo, Ameriko in kdo ve kam še vse, kjer delajo njeni sinovi, delajo že dolga desetletja . . .

Kdo ne pozna te deželice, ki se je prva otresla okupatorja. Ni bilo lahko: gorele so vasi, padali so fantje in možje, dekleta in žene, umirali so otroci in starci. Toda Bela Krajina je bila svobodna. Ustanovila je svoj prvi narodnoosvobodilni odbor.

Oton Župančič, slovenski pesnik, ki ga danes ves svet prišteva med največje umetnike pisane besede, je bil sin Bele Krajine. Rojen je bil na Vinici, kjer je oče imel majhno trgovinico. Družina ni živela v blagostanju. Pet materinih sester se je izselilo v Ameriko. Tudi mati je nekoč sanjarila o Ameriki, toda korenine rodnih tal so bile močnejše. Oton je študiral, dorasel v moža, postal je pesnik, velik pesnik, na katerega je bila ponosna vsa domovina. A svoje male rodne Bele Krajine nikoli ni pozabil. V mnogih njegovih pesnitvah jo čutimo, gledamo, občudujemo . . .

In 17. junija letos je praznovala Vinica in z njo vsa Bela Krajina lep, prisrčen praznik. Rojaki so svojemu pesniku v njegovem rojstnem kraju odkrili spomenik. Nad sto voz kamna in gramoza so prostovoljno zvozili kmetje, da so ob pesnikovi rojstni hiši zasuli jarek ter uredili tam idiličen brezov gaj. Tudi hišo samo so uredili in spremenili v muzej. Ta je pomagal z nasvetom, oni z delom, vse pa je bilo storjeno z veliko ljubeznijo. In sosedje so prebelili svoje hiše, popravili plotove, zakrpali šipe v oknih, kjer je bilo to potrebno, vse so storili, da je bila Vinica lepša, bolj praznična . . .

Na praznik sam je v Vinico navrelo ljudstva z vseh strani: iz vse Bele Krajine, iz vse Slovenije. Prišli so predstavniki oblasti, prišel je književnik Etbin Kristan z ženo. Nastopili so pionirji iz Vinice, oblečeni v belokranjsko narodno nošo. Zapeli so in recitirali ter poklonili šopek cvetja pesnikovi vdovi. Nato se je predsednik belokranjskega pripravljalnega odbora zahvalil vsem, ki so pomagali pri ureditvi in pripravah. Končno pa je spregovoril predsednik Prezidija Ljudske skupščine Josip Vidmar o pesnikovem življenju in delu in njegovem pomenu za Slovence. Ko je odkril spominsko ploščo na pročelju rojstne hiše, pesnikov bronasti doprsni kip v brezovem gaju ter otvoril obe spominski sobi, so začeli obiskovalci pobožno vstopati v pesnikov rodni dom.

Prva soba je opremljena s pohištvom pesnikove matere, med drugim je v njej postelja, na kateri je bil pesnik rojen. V drugi spominski sobi pa je prikazano pesnikovo delo in življenje. Tam so razstavljene knjige njegovih pesmi, rokopisi, fotografije. Tu vidiš njegovo žepno uro, igralne karte in orglice, na katere je igral kot otrok. Vse v teh sobah je tako zelo prepojeno s pesnikovo osebnostjo, da se je mnogim obiskovalcem najbrž zazdelo ,da se zdaj, zdaj prikaže med njimi še pesnik sam, živahen, nasmehljan, poln duhovitih domislic, kakršen je bil v življenju.

Popoldne je bil v Vinici narodni festival. Belokranjci so zaplesali in zapeli, prikazali so vrsto narodnih iger in običajev. Pekli so janjce na ražnju, bilo je prijetno, domače, veselo.

V brezovem gaju ob Župančičevem spomeniku pa je bilo položenih nešteto vencev od zastopnikov raznih ustanov. Med njimi je bil tudi prelep venec, ki ga je v imenu ameriških Slovencev položil pred spomenik pisatelj Etbin Kristan.

Kratke vesti

(Nadaljevanje z 2. strani)

Slavko Hotko iz Žužemberka je igračar samouk. Je ustanovitelj, upravnik in tudi prvi delaves lesnega galenterijskega podjetja "Jelka." Na mnogih razstavah, kjer je mojster Hotko razstavil različne lesene igrače in druge izdelke izdelane po njegovih načrtih, so bili ti zelo dobro ocenjeni. Zlasti navdušujejo kupce njegove prikupne in originalne garniture za dišave. Izdelki so tem večje vrednosti, ker so vsi poslikani z narodnimi ornamenti.

Pred nekaj tedni se je pri mojstru Hotku oglasil tudi neki Amerikanec, ki je pri njem naročil za več tisoč dolarjev raznih igrač, raznih okrasnih predmetov in dišavnih garnitur, ki jih je mojster Hotko poslal za njim v Ameriko.

300,000 dinarjev za popravilo ptujske cerkve

Ljudska oblast v Jugoslaviji se danes vsestransko trudi, da se ohranijo dragoceni zgodovinski kulturni spomeniki, ki so neme priče o rasti in kulturi jugoslovanskih narodov v minulih stoletjih. Nedavno je predsedstvo vlade Slovenije nakazalo 300,000 dinarjev za popravilo cerkve sv. Jurija v Ptuju, ki je bila zgrajena že koncem 11. stoletja ter je ena izmed najstarejših cerkva romanskega sloga v Sloveniji. Ptujski prošt in dekan Ivan Greif se je pismeno zahvalil predsedstvu vlade Slovenije. V pismu pravi med drugim:

"Presenetila me je pozornost, ki ste mi jo izkazali že s tem, da sem bil o podpori brzojavno obveščen. Naslov je s tem ponovno postavil na laž vse klevete nasprotnikov oblasti o 'pregajanju vere,' saj tolikega razumevanja in pomoči od strani vlade ne bi bili prej nikdar prejeli."

UVOZILI BODO TRAKTORJE IN JIH PLAČALI Z LESOM

Zadružni sklad v Mariboru je s posredovanjem glavne direkcije za pospeševanje kmetijstva naročil pri italijanski tovarni Fiat tri vprežne traktorje in specialni traktor za rigolanje, k vsakemu traktorju pa še en dvobrazdni plug, po dva priključka za kosilnico in sadno škropilnico ter najpotrebnejše rezervne dele. Naročeni traktor za rigolanje bo imel 80 konjskih moči in velik plug za rigolanje do en meter globine.

Vse te stroje bodo mariborski zadružniki odplačali z lesom. Zadružni sklad je že zbral 580 kubikov smrekovih ter 500 kubikov hrastovih in bukovih hlodov. Ta les so prispevale skoraj vse mestne in okoliške zadruge, največ pa so dale kmečke delovne zadruge Svečina-Žerjavci in Zamarkova. Hlode bodo sedaj razžagali, ker morajo po pogodbi dobaviti rezan les, in sicer 300 kubičnih metrov desk iz trdega in 400 kubičnih metrov desk iz mehkega lesa. Deske so morali poslati v Italijo do 31. maja. Prvi traktor pa so dobili na račun že 5. aprila.

V blag spomin

ob drugi obletnici odkar je umrla prerane smrti naša ljubljena, nepozabna soproga in dobra, skrbna mama in stara mama

JENNIE MOHORIC

Zatisnila je svoje mile oči 14. julija 1949

Dve leti je poteklo,
odkar si zapustila nas.
V črni zemlji zdaj počivaš,
ran izbrisal ni še čas.

Na Tvoj grob bomo položili
rudečih vrtnic šopek lep,
naj bo dokaz ljubezni naše,
da spomin nam na Te je še svet.

Žalujoči.

Frank, soprog
Frank Jr., John in Stanley, sinovi
Frances, Annette in Frances, sinahe
June Marie, Franklin, Dennis Daune in Linda, vnuki

Cleveland, Ohio, dne 16. julija 1950

TURK ROOFING COMPANY
4477 W. 138 St., OR 1-2537
Izvršujemo vsa dela spadajoča h kleparski stroki. Popravimo in nanovo stavimo strehe na rezidenčne hiše in komercijalna poslopja. Delo jamčeno in cene zmerne. Se priporočamo. (Preje 22 let z Norton Bros. Co.)

PRODA SE
D 5 LICENCO IN VSO GOSTILNIŠKO OPREMO.
Zglasite se na
5363 ST. CLAIR AVE.

Mašinisti
Milling Machine operatorji
Screw Machine operatorji
Vajenci
Polni ali delni čas. Podnevi. Visoka plača od ure.
Zglasite se 8. do 4.30, vklj. v soboto
EADS METAL PRODUCTS
12607 Shaw Ave.
REPUBLIC MFG. CO.
1930 W. 77 St.

DELO DOBIJO MOŠKI

FITTERS & ARC WELDERS
PLAČA OD URE IN NADURNO DELO.
BRUCE MACBETH ENGINE CO.
2111 Center St.
MA 1-5816

KOVINAR
popolnoma izurjen dela na gostilniški in restavracijski opremi. Povprečno 50 ur tedensko: dovolj nadurnega dela. iVsoka plača od ure. Vprašajte za Mr. Koelliker.
MONARCH EQUIPMENT CO.
5200 Euclid Ave.
UT 1-7900

ASSEMBLERS
izurjeni na strojih prenavljanju machine tool. Visoka plača od ure poleg bonusa; podnevi nadurno delo.
NOLL EQUIPMENT CO.
4533 St. Clair Ave.
EX 1-0700

NARODAJ JE POHIŠTVO
ZA OBEDNICO IN GUGALNI STOL.
Za podrobnosti se pozve na
902 E. 75 ST.
Mrs. Petranek

SCREW MACHINE OPERATORJI
9 UR NA DAN — 6 DNI V TEDNU IZURJENI.
FERRO MACHINE & FOUNDRY INC.
3155 E. 66 St.

BEGUNCI
ki imajo izkušnjo v brušenju, umerjenju in sestavljanju "dies,' dobijo dobro stalno delo. Visoka plača od ure za kvalificirane delavce. Dovolj nadurnega dela, dobre delovne razmere.
SCOTTISH TOOL & DIE
1101 CENTER ST.

MIMI MALENŠEK

KOVINARJI

ROMAN

(Nadaljevanje)

"Nehaj," je ukazal svetlolasi, ki je napeto opazoval Toneta.

Krivonožec je odstopil. Tone je še nekajkrat zanihal. Oni se je umaknil. Tone je čutil, dá ga zdaj razbolelo telo skeli mnogo bolj, kot tedaj, ko so padali udarci po njem. Bolečina se je stopnjevala, bolelo, žgalo ga je prav v drobu. Odprl je trdo stisnjena usta in zatulil s tujim, živalskim glasom.

Svetlolasi gestapovec se je živčno zganil. V očeh mu je zagorela jeza. Stopil je k Tonetu in ga z obrnjeno pestjo udaril po ustih, da mu je čeljust presekala znotraj meso in je začutil v ustih slan okus po krvi.

"Ne tuli, ne tuli, bandit!" je kriknil. "Govori raje!"

Tone je mlaskaje požiral slano kri. Strmel je v gestapovca pod seboj in sovražil, sovražil ga je, kakor še ni sovražil živega človeka. V možganih mu je vrelo in kipelo.

"Ne, ne, ne povem, ne povem!" se mu je kakor klobčič motalo po glavi. "Sovražim vas, morilci in ničesar vam ne bom izdal!" S samo to mislijo se je hotel prepojiti. Hotel jih je sovražiti do poslednjega vlakna svojega izmučenega telesa. Z vsako žilico, z vaskim živcem je hotel občutiti sovraštvo do njih. Pretepajo, mučijo človeka, da bi mu iztrgali resnico. Zdaj se ni več bal zase. Dokler ga bodo mučili, jim ne bo izdal ničesar!

Sekunde so postale dolge kakor ure, minute so se spremenile v večnost. Vse je izginilo, samo žgoča bolečina je ostala. Tone je kakor skozi meglo videl krivonogega gestapovca, ki je spet po mačje usločil hrbet in začel udrihati po njem. Prvi udarci so boleli, potem pa vedno manj in nazadnje je čutil le še, da nekaj trdega udarja po njegovem razbolelem telesu. Bilo mu je, kakor da bolečina prihaja iz njegove lastne notranjosti, iz izmučenega telesa, da je telo vse polno bolečine, ki jo udarci le prikličejo iz njega in store še bolj občutno. Čutil je, da je premočen, kakor bi se kopal v vročem kropu. Pod stropom je zaplesala luč. Nato je postala na eni strani temna, ko bi na polovico ugasnila. Spreminjala se je v rdečo in počasi gasnila. Telo pa se je kar naprej kopalo v kropu. Potem mu je zašumelo v ušesih, kakor bi ga bičal močen veter in nato je rdeča luč gasnila in se odmikala.

Krivonožec je odložil bikovko. "Onesvestil se je," je rekel.

Krivonogi je odvezal Toneta, ki je kakor mrtev zdrknil na kamenita tla. Nato mu je ljusknil v obraz vode iz vrča. Tone je takoj odprl oči in se zavedel. "Nu, ali nisem rekel, da mu ni sile?" je zamrmral. "Naj ga spet privežem?"

"Ne. Posadi ga pod luč," je ukazal svetlolasi.

Prinesli so stol in posadili Toneta nanj. Privezali so mu roke in život, da se ni mogel ganiti. Nato so naravnali večstovečno žarnico, da mu je svetila naravnost v oči. Tone se je skremžil in zaprl oči.

"Saj veš, kako," je zamrmral gestapovec. "Nismo te zato posadili sem! Odpri oči! Gledati moraš v luč in če bi ti moral držati oči razprte!"

Tone je gledal v luč, pa vedno spet priprl oči. Obstopili so ga vsi trije. Kadarkoli je zatisnil oči, so ga suvali, bili po obrazu, grozili mu s pištolo, mu nastavljali pištolo prav na sence in ga prisilili, da je strmel v močno luč. Zazdelo se mu je, da so vse prejšnje muke majhne v primeri s tem, kar je občutil. Luč mu je segala nekam v globino, vsega je napolnila, samo žareča sonca so se mu utrinjala pred očmi. Žareča sonca so bila v možganih, pekla so ga po tilniku in polagoma se mu je glava jela spreminjati v žareče in pekoče sonce. Kriknil je v grozi, kakršne še ni občutil nikdar in spričo katere je bil celo strah pred smrtjo ničev.

"Glej! Oči odpri! Kdo je sodeloval s teboj? Kdo ti je pomagal pri organizaciji pomoči za bandite? Daj, govori, govori, govori!"

Trenutki strašne, ubijajoče groze so prešli. Žareča sonca so izgubljala moč, Tone je čutil samo, da je slep za vse, razen za žar luči, ki je spet temnel, se mu mešal z rdečimi in črnimi kolobarji, dokler se ni obločnica zavrtela pred njim, vsa črna, obdana z oranžnim sojem. Nič več ni pripiral vek.

"Kdo . . . kaj? Govori? Bandit, govori!"

"Ne bom. . . Nič ne vem!" je trdno ponovil Tone.

Odvezali so ga. Svetlolasi gestapovec je čutil, da je zamudil pravi trenutek strašne zmedenosti, v katerem bi mogel izvleči iz Toneta. Zdaj je bilo prepozno in ukazal ga je odvesti. Tone je lezel skupaj in pred očmi se mu je vrtela obločnica, obdana s svetlim sijajem. V prsih je začutil neizmerno slabost.

"Pustite me," je gluho zamoledoval.

"Povelj, povej, pa te bomo pustili," je rezko rekel gestapovec.

Tone je odmajal z glavo.

Svetlolasi je pogledal na uro. "Dve uri se mučimo z njim," je rekel. "Odvlecite ga!"

Nemca sta ga pograbila vsak za eno podpazduho in ga vlekla čez prag. Tonetu je zmanjkalo moči, na noge se ni mogel več opreti. Mlahavo je visel v rokah. Pograbila sta ga za roke in ga vlekla po hodniku. Noge so mu odskakovale po tleh. Odprla sta vrata samice in ga vrgla na slamnjačo.

Zdramil se je iz nezavesti podobne omame. Luč mu je sijala v oči. Obrnil je glavo v stran, ni mogel prenesti svetlobe. Toda kamorkoli je tudi pogledal, vsepovsod se je vrtela ožarjena obločnica. Čeprav je trdno zaprl oči, vendar se je obločnica vrtela pred njim. Zdelo se mu je, da nikdar več ne bo pregnal te mučne, ščemeče svetlobe iz svojih oči. Polagoma šele se je jela spreminjati v rumene in potem v rdeče trakove.

Kakor je izginjal privid v izmučenih zenicah, tako se je vračala razsodnost. Zavedel se je, da vkljub vsemu mučenju, o kakršnem bi nikdar ne bil sanjal, ni izdal ničesar. To ga je navdalo s ponosom.

"Ničesar ne vedo, nič jim nisem izdal," si je ponavljal. Misel mu je pohitela na Jesenice, na Savo, Javornik, povsod, kjer je imel znance, ki je znjimi skupaj delal in se boril proti okupatorju. Živo se je spomnil nezaupanja, ki so ga zadnje čase kazali proti njemu zaradi razmerja z Ano. Trpko se je nasmehnil. "Zdaj se bojite, čakate, kaj bo z vami, trepetate ob misli, da vas bom izdal," je pomislil. "Ne bojte se, tovariši! Nikoli, nikoli vas ne izdam! Slišite, nikoli!"

Padel je v težak, nemiren spanec. Mučile so ga hude sanje, da se je premetaval po trdi slamnjači in v sanjah glasno stokal. Ko je sinilo skozi malo okence jutro, se je vzdramil in sedel na slamnjačo, utrujen od mučnih sanj. Podprl si je glavo in skušal sede zadremati, boječ se, da bi se strah in trpljenje sanj ne povrnila.

Ko se je začul z dvorišča običajni hrup, je vstal in se poskusil vzpeti na okence. Čutil je, da ga vse boli. Noge so se mu tresle, roki sta mu mlahavo viseli ob telesu in ko se je oprijel križa ter se hotel dvigniti, je zastokal in omahnil nazaj. Čutil je, da je ves omotičen in zbit. Počasi se je zavlekel nazaj na slamnjačo, sedel in se naslonil s hrbtom na steno. S hodnika so prihajali glasovi.—Številni koraki, rezka povelja. Potem je zaropotala posoda. Silno si je zaželel, da bi dobil piti. Za jed mu ni bilo, le žeja ga je mučila. Usta je imel vsa izsušena. Prisluškoval je in upal, da se bodo ustavili tudi pred njegovimi vrati, da bo dobil karkoli, da bi si le omočil usta. V tem se je razgledoval po samici. Razen slamnjače ni bilo v njej prav ničesar in še ta je ležala na golih betonskih tleh. Iz kota je smrdelo. Čvrsto je stisnil čeljusti, pa tudi njemu ni preostajalo nič drugega, kot da je stopil v kot, v katerem so že mnogi opravljali potrebo.

Počasi so minevale ure in Tone se ni mogel otresti občutka mučnega nemira, ki ga je vsega ozvladal. Lovil je trmasto odločnost, ki ga je prevzela ponoči, ko so ga privedli od zaslišanja. V njem je bilo vse prazno. Misli, s katerimi se je zvečer tolažil, so postale prazne, niso ga potolažile. Moral je misliti samo na to, da pri prihodnjem zaslišanju ne bo vzdržal, če ga bodo tako mučili, kakor so ga ponoči. Zamrazilo ga je, ko je samo pomislil, kaj bi bilo z njim, če bi ga ponovno obesili za roke in ga pretepali. Ali bi vzdržal? V trenutkih se mu je dozdevalo, da ne bi, potem pa je spet zavračal to misel in se z vso silo boril proti slabosti, ki je rastla v njem in ga prevzemala.

Ko je najmanj pričakoval, sta vstopila dva Nemca v celico in ga pozvala, naj gre z njima. Tone se je zdrznil. Počasi se je dvignil s slamnjače in ju pogledal. Nista bila ista, kot sinoči.

"Ali ne bom dobil jesti?" je naposled vprašal.

"Was? So ein Bandit will noch was fu fressen haben?" se je zavzel eden od Nemcev. Tovariš se mu je suho zasmejal. Porinila sta ga iz celice, mu uklenila roki na hrbtu in ga gnala po hodniku. Tonetu so klečala kolena, vendar se je polagoma umirjal. Zdaj, ko je nevarnost spet stala pred njim, je bil odločnejši, kot prej v celici. Oddahnil se je tudi, ko je videl, da ga ne ženeta tja, kjer je bil sinoči.

Nemca sta ga odvedla v pisarno. Tam je sedel Nemec srednjih let in zelo rumenega obraza, ki se je sklanja nad neke papirje in počasi, preudarno obračal liste. Komaj da je pogledal Toneta. Poleg njega je slonel na miznem robu tisti čedni gestapovec s podolgovatim obrazom, ki je ponoči zasliševal. Zdaj je hitro, hlastno nekaj pripovedoval. Pri tem je včasih mimogrede izpod čela pogledal Toneta in spet govoril. Nemec, ki je pregledoval spise, je včasih malomarno pokimal, spet obrnil liste in pogledal. Nato jih je zaprl, pokimal onemu, ki je sedel na stolu nekoliko vstran od njega, in prodirno pogledal Toneta. Odkašljal se je in začel:

"Nočete odgovarjati?"

"Ničesar ne vem," je odvrnil Tone in se trudil, da bi gledal gestapovca naravnost v oči in da bi ne pokazal bojazni.

"Kaj? Še lažete?" se je razburil Nemec. Z dlanjo je udaril po spisu in kričavo rekel: "Tu je vse napisano! Vse, ste razumeli! Da pa ne bomo izgubljali časa, vas bomo soočili s pajdaši, ki so že priznali."

Tone je vznemirjeno pogledal Nemca in takoj umaknil pogled. Skomignil je z rameni in prežeče pogledal proti vratom, skozi katere sta vstopila prav tista Nemca, ki sta ga privedla v pisarno.

"Privedite jetnika s številke štiri!" je ukazal Nemec.

Tone je srepel v okno, skozi katero se je vlival širok slap luči in napeto prisluškoval korakom na hodniku. Vse v njem je otrpnilo ob tej edini misli, da bodo zdaj prignali tovariše, aktiviste, ki so ga izdali. Prevzemal ga je srd. Prepričal se je, da jim bo vrgel v obraz obtožbo, da jim bo povedal, da so izdajalci!

(Dalje prihodnjič)

TANN'S
Exclusive Accordion Co.
3347 East 55th Street — MI 1-4447
Distributors—Wholesalers—Retailers
Italo-American Accordions

MAPLE CHINA & GIFT SHOP
5396 LEE RD., MAPLE HEIGHTS — TEL.: MO 2-6288
Vsakovrstni predmeti, pripravni za darila.
Namizna posoda, kozarci, lončena posoda, figure in okraski za na vrt.
Odprto ob večerih do 9. ure.

A. Malnar
CEMENTNA DELA
1001 East 74th St.—EN 1-4371

FOR
TELEVISION & RADIO REPAIR
Anthony Debeljak
IV 1-5437 4-8 p. m.

Chicago, Ill.

Dva pogrebna zavoda
Za
zanesljivo izkušeno simpatično pogrebniško postrežbo
po
CENAH, KI JIH
VI
DOLOČITE
pokličite
A. GRDINA & SONS
FUNERAL DIRECTORS
FURNITURE DEALERS
1053 East 62nd ST.
HEnderson 1-2088 · KEnmore 1-5890

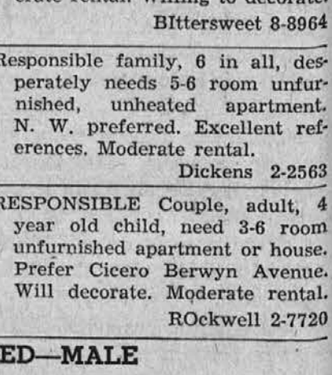

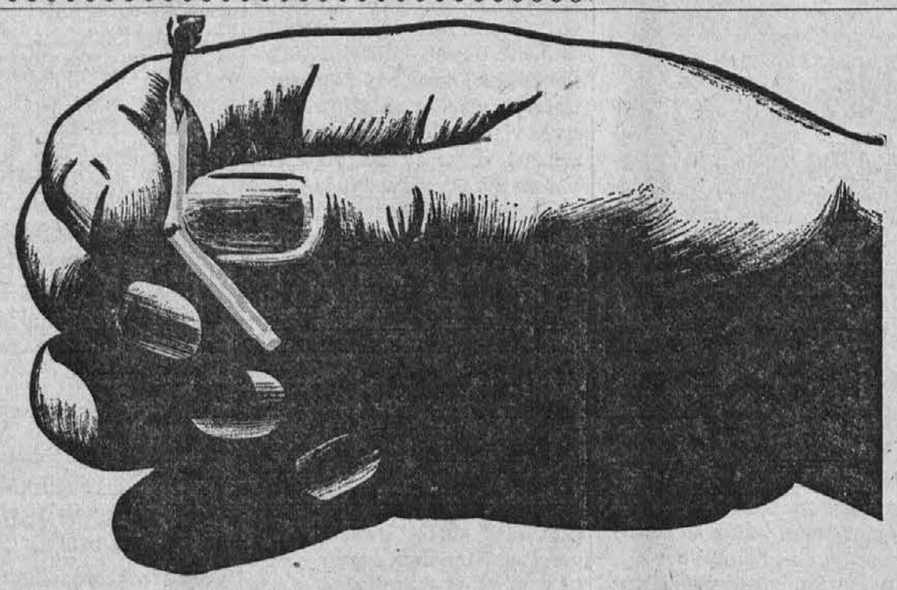

HOW TO PREVENT A FLOOD

BREAK YOUR MATCH! Be sure it's out *every* time! *One* careless moment can cause a forest fire. And in the wake of forest fires come terrifying floods, soil erosion. Yes, droughts and death!

CRUSH YOUR CIGARETTE! *Every* time! Last year carelessness destroyed enough pulp-size trees to provide a year's supply of paper to every newspaper in the United States.

DROWN YOUR CAMPFIRE! Be sure! Every year nearly 30 million acres are blackened. Our precious natural resources are shamefully wasted. Our national security weakened!

BURN BRUSH CAREFULLY! Always. Check with your local ranger, fire or forest warden *before* burning brush or rubbish!

LET'S STOP THIS SHAMEFUL WASTE! Remember—the major cause of forest fires is *carelessness*—on the part of people like *you!* This will be a critical year. *You* must help!

SMOKEY SAYS—*Remember*—Only you can PREVENT FOREST FIRES!

Like other American business firms, we believe that business has a responsibility to contribute to the public welfare. This advertisement is therefore sponsored in cooperation with The Advertising Council and U. S. and State Forest Services by:

ENAKOPRAVNOST

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo priljubljene povesti

FOR—
CHICAGO
and all sections of the Midwest
OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES are the
Chicago Advertising Co.
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
DEarborn 2-3179

HELP WANTED—Domestic

Competent Cook also General Housework. Prefer two women, but will take couple. Good home. Living quarters.
Call Collect
Libertyville 2-3536

FEMALE HELP WANTED

YOUNG WOMAN
Must be experienced
SILK FINISHER
Working conditions and salary is tops.
Paid vacation and away from Chicago turmoil
HOME TOWN CLEANERS
Phone Ontario 9192
GURNEE, ILL.

AUTO FOR SALE

'49 DE SOTO
PRICE $1595
CUSTOM 4 DOOR, FULLY EQUIPPED. RADIO, HEATER AND WHITE WALL TIRES. PERFECT CONDITION.
Bruce W. Strong, Inc.
CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER
2926 N. Cicero Ave.

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE City Employee (adult family), urgently needs 4-6 room unfurnished apartment. Good location N or NW. Moderate rental. Willing to decorate.
BIttersweet 8-8964

Responsible family, 6 in all, desperately needs 5-6 room unfurnished, unheated apartment. N. W. preferred. Excellent references. Moderate rental.
Dickens 2-2563

RESPONSIBLE Couple, adult, 4 year old child, need 3-6 room unfurnished apartment or house. Prefer Cicero Berwyn Avenue. Will decorate. Moderate rental.
ROckwell 2-7720

HELP WANTED—MALE

MEN
THIS IS A FUTURE!
STEADY WORK AND PLENTY OVERTIME!
WELDERS
Experienced — Night shift — and Day shift
MATERIAL HANDLERS
Working conditions are best, employees say.
Free hospitalization and many Company benefits.
BELL & GOSSETT CO.
8200 N. AUSTIN AVE. MORTON GROVE, ILL.